

4. ÜNİTE
ULUSLARARASI İLİŞKİLERDE
DENGE STRATEJİSİ (1774-1914)-TYT SORULARI

3.2. OSMANLI TOPRAKLARINI PAYLAŞMA MÜCADELESİ

1. Küçük Kaynarca Antlaşması ile eski gücünü kaybeden Osmanlı Devleti'nin yerini Avrupa'da Rusya ve Avusturya almıştır. Daha sonra bu iki devlet, Osmanlı Devleti'ne karşı siyasi faaliyetlere girişmiştir. Fransız İhtilali ve Napolyon Savaşlarından sonra ise İngiltere ve Fransa da Osmanlıların siyasetine karışmaya başlamıştır. Osmanlı coğrafyasına nüfuz etme çabalarına 1870'te siyasi birliğini sağlayan Almanya da katılmıştır.

Buna göre;

I. Küçük Kaynarca Antlaşması Osmanlı siyasetini etkilemiştir.

II. Avrupa'da güçler dengesi değişmiştir.

III. Osmanlı siyasetinde en etkin devlet İngiltere'dir.

yargılarından hangisine ulaşamaz?

A) Yalnız I

B) Yalnız III

C) I ve II

D) II ve III

E) I, II ve III

2. “Yunan (Grek) Projesi” olarak bilinen Rusya ile Avusturya'nın bu ittifakı, Avrupa'daki siyasi dengeyi temelden sarsacak niteliktedir. Bu planın genel amacı Osmanlıların Avrupa'dan atılması ve topraklarının kendi aralarında paylaşılmasıdır. II. Katerina bu planla İstanbul, Trakya, Makedonya, Bulgaristan ve Kuzey Yunanistan'la birleşerek yeni bir Bizans İmparatorluğu kurmayı istemiştir. Balkanlarda birçok bölgenin ise Avusturya'ya verilmesi öngörülmüştür. Osmanlı topraklarını paylaşmayı öngören bu proje, Avusturya İmparatoru II. Joseph'in ölmesiyle uygulanamamıştır.

Yukarıdaki bilgileri dikkate aldığımızda aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

A) Avusturya ve Rusya ittifak halindedir.

B) Proje uygulanamamıştır.

C) Osmanlı toprakları Avrupa devletlerinin hedefindedir.

D) Osmanlı Devleti karşı ittifak oluşturmuştur.

E) İstanbul hedef bölgeler arasındadır.

4. ÜNİTE
ULUSLARARASI İLİŞKİLERDE
DENGE STRATEJİSİ (1774-1914)-TYT SORULARI

3. Gücünün doruğunda olduğu XVI. ve XVII. yüzyıllarda Osmanlılar, Macaristan'dan Kırım'a Tunus'tan İran Körfezi'ne kadar uzanan toprakları yöneten ve Doğu Akdeniz'de egemen olan bir güçtü. 1699 Karlofça Antlaşması ile Avrupa'da toprak kaybeden Osmanlı yine de çok geniş topraklarda egemenlik sahibiydi. XVIII. yüzyılın son çeyreğinde askerî, teknolojik, ekonomik ve idari alanlarda Osmanlı Devleti, Avrupa'daki büyük güçlerin çok gerisinde kaldı.

Yukarıdaki bilgileri dikkate aldığımızda aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Osmanlı Devleti Avrupa devletleriyle her alanda rekabet gücüne sahiptir.
- B) Osmanlı Devleti gücünü kaybetmiştir.
- C) Avrupa Devletleri güç kaybetmiştir.
- D) Avrupa Devletleri toprak kaybına uğramıştır.
- E) Osmanlı Devleti Doğu Akdeniz egemenliğini sürdürmektedir.

Osmanlı Devleti'ni Paylaşma Projesi

4. 1774 Küçük Kaynarca Antlaşması'yla Kırım'ı ele geçirme yönündeki engelleri aşan Rusya, Osmanlı toprakları üzerinde daha geniş emeller beslemeye başlamıştır. II. Catherine'nin (Katerina) genel olarak "Yunan (Grek) Projesi" olarak bilinen bu emeliyle Osmanlı topraklarının paylaşılması ve eski Bizans'ın canlandırılması amaçlanmıştır. Osmanlı Devleti'nin paylaşılmasını sadece II. Katerina değil Avusturya İmparatoru II. Joseph (Jozif) de istemiştir.

Buna göre;

- I. Rusya Kırım'ı ele geçirmek için avantajlı bir konumdadır.
- II. Osmanlı Devleti'ni paylaşma teklifi Avusturya'dan gelmiştir.
- III. Bizans Devleti yeniden canlandırılmak istenmektedir.

yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

4. ÜNİTE
ULUSLARARASI İLİŞKİLERDE
DENGE STRATEJİSİ (1774-1914)-TYT SORULARI
Şark Meselesi (Doğu Sorunu)

5. Zayıflayan Osmanlı Devleti, üç kıtada sahip olduğu geniş topraklarıyla Rusya ve Avusturya ile denizaşırı sömürge imparatorlukları kuran İngiltere ve Fransa'nın ilgisini çekmiştir. Avrupalı devletler, Osmanlı Devleti'nin başta Avrupa'daki yerleri olmak üzere bütün topraklarını paylaşmak istemiştir. Buna Şark Meselesi denmiştir. Bunun için Osmanlı üzerinde siyasi ve ekonomik baskı kurulmuş, gayrimüslim halkların durumları istismar edilmiş ve bağımsızlık mücadeleleri desteklenmiştir.

Buna göre;

- I. Osmanlı Devleti Avrupa'dan atılmak istenmektedir.
- II. Avrupa Devletleri Osmanlı toprakları üzerinde planlar yapmaktadır.
- III. Avrupa Devletleri siyasi amaçları için azınlıkları kullanmaktadır.

yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

6. Şark Meselesinin ilk aşaması 1071 Malazgirt Savaşı ile başlamıştır. Bu aşamada Türkleri Anadolu'ya sokmamak için uğraş veren Avrupalı devletler, başarısız olunca savunmaya geçmiştir. Bu dönem içerisinde Türklerin Anadolu'da durdurulması için Haçlı Seferleri düzenlenmiş ancak başarı sağlanamamıştır. Bu aşama Batı'daki Türk ilerleyişinin durdurulduğu 1683 II. Viyana Kuşatması ile sona ermiştir.

Buna göre;

- I. Şark Meselesinde ilk aşama Türklerin Anadolu'ya girmesidir.
- II. Şark Meselesinde Haçlı Seferlerinin de etkisi vardır.
- III. Şark Meselesi sadece Avrupa'nın sorunudur.

yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

4. ÜNİTE
ULUSLARARASI İLİŞKİLERDE
DENGE STRATEJİSİ (1774-1914)-TYT SORULARI

7. Şark Meselesi'nin ikinci aşamasında saldırıya geçen Avrupa devletleri Balkanlardaki gayrimüslim unsurların bağımsızlıklarını kazanması için uğraşmış ve bunda da başarılı olarak Osmanlı Devleti'nin parçalanmasını hızlandırmıştır. Nihayet Anadolu'daki Türk varlığına son vermeyi hedefleyen Avrupalı devletler, bu amaçlarını Sevr Antlaşması ile gerçekleştirmek istemişlerse de Türk milleti buna izin vermemiştir.

Buna göre Avrupa Devletleri;

- I. Avrupa Devletleri Fransız İhtilalinin yıkıcı etkilerinden yararlanmışlardır.
- II. Avrupa'daki Türk varlığına tamamen son vermişleridir.
- III. Osmanlı topraklarını parçalamak istemişlerdir.

yargılarından hangisine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

Millî Mücadele ve Şark Meselesi

8. Şark Meselesi kapsamında Arap vilayetlerinin paylaşımı, Hindistan'a yönelik çıkarları bakımından İngiltere ve Suriye bölgesinde hâkimiyet kurmak isteyen Fransa tarafından uygulama alanına sokulmuştur. XIX. yüzyılın sonlarında Almanya'nın bu bölgeye girmek istemesi de büyük devletlerin rekabetini artırmış ve bölge dışında ateşlenen sömürge edinme kavgaları buralarda Şark Meselesine yeni boyutlar kazandırmıştır. Osmanlı'ya ait Arap vilayetlerinin paylaşımı Şark Meselesinin son aşamasını teşkil etmiş ve Sevr Antlaşması bunun son durağını oluşturmuştur.

Yukarıdaki bilgilerden aşağıdaki yargılardan hangisi çıkarılabilir?

- A) Osmanlı toprakları üzerinde Avrupa Devletlerinin çıkarları vardır.
- B) Arap topraklarında yeni devletler kurulmuştur.
- C) İngiltere ve Fransa ittifak kurmuştur.
- D) Almanya Fransa'ya yanaşmıştır.
- E) Almanya Sevr Antlaşmasını onaylamamıştır.

4. ÜNİTE
ULUSLARARASI İLİŞKİLERDE
DENGE STRATEJİSİ (1774-1914)-TYT SORULARI

9. Filistin’de, yoğun göçlerle sayıları giderek artan Yahudiler için bir vatan kurulmasının temelleri atılmış ve Arap coğrafyası Avrupalı devletlerce paylaşılmıştır. Bunun yanında Avrupalı devletlerin Doğu Anadolu’da bir Ermeni devleti kurma ve geri kalan Anadolu topraklarını da parçalama isteği Millî Mücadele’nin zaferiyle neticesiz kalmıştır.

Buna göre;

- I. Yahudiler kendi devletlerini kurmak istemektedir.
- II. Avrupa Devletleri Anadolu’daki emellerine ulaşmamıştır.
- III. Arap coğrafyasında birlik oluşturulmuştur.

yargılarından hangisine ulaşamaz?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

XIX. Yüzyılda Osmanlı Devleti ve Büyük Güçler

10. XIX. yüzyıla girerken Osmanlı Devleti, toprak bakımından dünyanın en büyük devletlerinden biridir. Bugünkü Anadolu, Trakya, Bulgaristan, Sırbistan, Romanya, Arnavutluk, Karadağ, Yunanistan, Kafkasya, Irak, Suriye, Filistin, Hicaz, Mısır, Trablusgarp, Tunus, Cezayir isimleri altında tanınan yerlerden başka Akdeniz’in doğusundaki Girit ve Kıbrıs ile Ege Denizi’nin bütün adaları devletin sınırları içindedir. Karadeniz, Marmara, Ege Denizi, Kızıldeniz birer Türk denizi olup Adriyatik Denizi ile Basra Körfezi kıyıları da Türk topraklarıdır. Akdeniz kıyılarının dörtte üçü de Osmanlı Devleti’nin hâkimiyetindedir.

Yukarıdaki bilgileri dikkate aldığımızda aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Osmanlı Devleti üç kıtada hakim olmuş bir devlettir.
- B) Osmanlı Devleti Akdeniz’de hakimiyet kurmuştur.
- C) Yirminci yüzyılın başında dünyanın en güçlü devletidir.
- D) Osmanlı Devleti’nin Avrupa’da toprağı vardır.
- E) Kuzey Afrika’da hakimiyeti vardır.

4. ÜNİTE
ULUSLARARASI İLİŞKİLERDE
DENGE STRATEJİSİ (1774-1914)-TYT SORULARI

11. Osmanlı'da devleti kuran ve genişleten Türklerin yanında onların idaresini kabul etmiş olan Grekler, Latinler, Slavlar, Çerkezler, Gürcüler, Ermeniler, Araplar ve Yahudiler vardır. Devlet içinde Müslümanlık, Hristiyanlık ve Musevilik gibi çeşitli dinler bir arada bulunmuştur. Osmanlıların ılımlı siyaseti sayesinde farklı ırk, dil, din ve gelenekler bir arada yaşatılmıştır. Fakat böylesine geniş bir coğrafyada, bütün farklı unsurlarıyla barış içerisinde yaşayan Osmanlılar, XIX. yüzyılın başlarında gerek iç gerekse dış meseleler nedeniyle büyük devletlerle sık sık karşı karşıya gelmiştir.

Buna göre;

- I. Osmanlı Devleti çok uluslu bir devlettir.
- II. Osmanlı Devleti büyük devletlerle sorunlar yaşamaktadır.
- III. Osmanlı Devleti farklı kültürlerle hoşgörü ile bakmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

12. Fransız İhtilali sonucunda çıkan karışıklıklar neticesinde Avrupa'da, Fransa'ya karşı bir cephe oluşmuştur. Bu cepheleşme, Osmanlı Devleti'nin bir süre Rus tehdidinden uzak kalmasını sağlamıştır. Kadim dost olarak bilinen Fransa'nın, 1798'de Mısır'ı işgal etmesiyle Osmanlı için tehdit ve saldırının yönü kuzeyden kaymıştır. Fransızların Mısır'ı işgali karşısında diğer Avrupalı devletler, kendi menfaatleri için Osmanlı Devleti'ni savunmuştur.

Buna göre;

- I. Avrupa Devletleri arasında çıkar çatışmaları yaşanmaktadır.
- II. Osmanlı Devleti Avrupa'nın çıkar çatışmalarından yararlanmaktadır.
- III. Mısır'ın işgali üzerine Rusya'dan destek almıştır.

yargılarından hangisine ulaşamaz?

- A) Yalnız II
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) I, II ve III

4. ÜNİTE
ULUSLARARASI İLİŞKİLERDE
DENGE STRATEJİSİ (1774-1914)-TYT SORULARI

Viyana Kongresi ve Uluslararası Sorunlar

13. 1814'te toplanan Viyana Kongresi, o zamana kadar görülmemiş büyüklükte bir toplantı olmuştur. Kongrede İngiltere, Rusya, Avusturya ve Prusya galip devletler olarak etkili olmuş ve alınan kararlara yön vermiştir. Kongrede alınan kararlar, 1815'te imzalanmış ve Avrupa'da yeni bir statü meydana gelmiştir. Böylece İngiltere, Avusturya, Rusya ve Prusya kendi çıkarları doğrultusunda Avrupa'nın siyasi haritasını ve güçler dengesini yeniden düzenlemiştir.

Yukarıdaki bilgileri dikkate aldığımızda aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Fransa yenilgiye uğratılmıştır.
- B) Avrupa Devletleri Fransa'ya karşı birlik oluşturmuşlardır.
- C) Osmanlı Devleti Viyana Kongresine katılmıştır.
- D) Avrupa'da güçler dengesi değişmiştir.
- E) Avrupa'nın haritası değişmiştir.

Mora İsyanı ve Yunanistan'ın Kurulması

14. Yunan bağımsızlık hareketi, Fransız İhtilali ile yayılan ulusçuluk akımı sonucunda ortaya çıkmıştır. 1814'te Rum tüccarların ve siyaset adamlarının yer aldığı bir grup, Rusya'nın Karadeniz'deki önemli liman şehri Odesa'da Filiki Eteria (Dostluk Cemiyeti) adıyla gizli bir örgüt kurmuştur. Bu örgüt kısa sürede devlet içinde ve dışında Yunan bağımsızlığı için çalışmaya başlamıştır. Nihayet 1821'de önce Eflâk ve Boğdan'da ardından ise Mora'da, Yunan İsyanları çıkmıştır.

Buna göre;

- I. İlk Yunan isyanı Mora'da başlamıştır.
- II. Fransız İhtilali milliyetçilik isyanlarını körüklemiştir.
- III. Cemiyetlerin Yunan bağımsızlığında etkinliği vardır.

yargılarından hangisine ulaşılabilir?

- A) Yalnız II
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

4. ÜNİTE
ULUSLARARASI İLİŞKİLERDE
DENGE STRATEJİSİ (1774-1914)-TYT SORULARI
Kırım Savaşı (1853-1856) ve Paris Konferansı (1856)

15. Osmanlı Devleti, bu bölgeyi topraklarına kattıktan sonra kutsal yerlerde mezhepler arasında daha önce kurulmuş olan düzeni olduğu gibi bıraktı. Ancak sonraki yıllarda, devletlerin de baskıları ile Katoliklere ve Ortodokslara, diğer mezheplerin aleyhine birçok ayrıcalık verdi. 1740 kapitülasyonu ile Fransızlara yani Katoliklere yeni ayrıcalıklar tanındı. Fransız İhtilali sırasında meydana gelen gelişmeler, kutsal yerlerdeki Katolikleri koruyucusuz bıraktı ve Ortodokslar, kutsal yerlerde daha üstün bir duruma geçti. Ancak Katolikler, eski durumun kurulmasını istemeye başladı ve bu durum Kutsal Yerler Sorunu'nun doğmasına neden oldu.

Buna göre;

- I. Kutsal Yerler meselesinde Hristiyanlığın etkisi büyüktür.
- II. Avrupa Devletleri bölgede rekabet halindedir.
- III. Hristiyan mezhepleri arasında rekabet yaşanmaktadır.

yargılarından hangisine ulaşılabilir?

- A) Yalnız II
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) I, II ve III

16. Paris Antlaşması'yla Osmanlı Devleti ilk kez Avrupa devletler hukukuna dâhil edilmiş ve topraklarının bütünlüğü büyük devletlerin garantisi altına alınmıştır. Böylece Osmanlı Devleti'nin bir Avrupa devleti olduğu belirtilmiştir. Avrupalı devletler kendi çıkarları doğrultusunda Osmanlı Devleti'nin toprak bütünlüğünü gerekli gördükleri için böyle bir politika takip etmeye başlamıştır.

Buna göre;

- I. Osmanlı Devleti topraklarını koruyamayacak kadar zayıftır.
- II. Avrupa Devletleri Osmanlı toprak bütünlüğünden yanadır.
- III. Osmanlı Devleti Rusya'nın desteğini almıştır.

yargılarından hangisine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

4. ÜNİTE
ULUSLARARASI İLİŞKİLERDE
DENGE STRATEJİSİ (1774-1914)-TYT SORULARI
1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşı (93 Harbi)

17. Sıcak denizlere inmek isteyen Rusya, Osmanlı'nın Avrupa'daki topraklarını ve İstanbul'u ele geçirmeyi amaçlamıştır. 1853 Kırım Savaşı'nın intikamını da almak isteyen Rusya, Panslavizm siyasetiyle Balkanlardaki Slav ahali üzerinde faaliyetlerini artırarak sürekli Osmanlı Devleti'nin iç işlerine karışmıştır. Böylece Rusya Balkanlarda, Bosna-Hersek ve Bulgar isyanlarını teşvik etmiş ve Sırbistan ile Karadağ'ı Osmanlı Devleti'ne karşı savaşa kışkırtmıştır.

Yukarıdaki bilgilerden aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Rusya Osmanlı topraklarını Avrupa Devletleriyle paylaşmıştır.
- B) Rusya Osmanlı Devleti'nin zayıflığından yararlanmak istemektedir.
- C) Rusya Osmanlı toprak bütünlüğünden yanadır.
- D) Rusya Avrupa Devletleriyle ittifak halindedir.
- E) Rusya kutsal yerler meselesini kendi lehine çözmüştür.

18. 93 Harbi'nde Balkanlardaki muharebeler Rusların, Tuna Nehri'ni geçerek Osmanlı topraklarına girmesiyle başlamıştır. Rus birlikleri Osmanlı ordusunu Plevne'de abluka altına almıştır. 145 gün Plevne'yi savunan Gazi Osman Paşa komutasındaki Osmanlı ordusu, Rus ve Romen orduları karşısında 10 Aralık 1877'de başarısız olmuştur. Plevne'nin düşmesinden sonra Sırp da Osmanlılara karşı saldırıya geçmiştir. Hızla ilerleyen Rus orduları Edirne ve Silivri'yi de alarak Ayastefanos'a (Yeşilköy) kadar ilerlemiştir. Bunun sonucunda Osmanlılar barış istemek zorunda kalmıştır.

Buna göre;

- I. Osmanlı Devleti Balkan Cephesinde başarısız olmuştur.
- II. Osmanlı ordusu sadece Ruslarla mücadele etmiştir.
- III. Rus ilerleyişi Osmanlı Devleti'ni barışa zorlamıştır.

yargılarından hangisine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

4. ÜNİTE
ULUSLARARASI İLİŞKİLERDE
DENGE STRATEJİSİ (1774-1914)-TYT SORULARI

Berlin Kongresi

19. Avrupalı güçlerin baskısı sonucunda Ayastefanos Antlaşması'nın yeniden düzenlenmesi için Berlin'de bir konferans toplanmıştır. Bu kongre öncesinde geçici ve şartlı olarak Kıbrıs'ın idaresini İngiltere'ye bırakan Osmanlı Devleti, Rusya'yı yola getirmek için İngiltere'ye güvenmiştir. Osmanlı Devleti, Rusya, İngiltere, Almanya, Fransa, Avusturya-Macaristan ve İtalya'nın katılımıyla toplanan konferans sonunda Berlin Antlaşması imzalanmıştır.

Buna göre;

I. Avrupa Devletleri Ayestefanos Antlaşması'nın hükümlerinden memnun değildir.

II. Osmanlı Devleti İngiltere'ye taviz vermiştir.

III. İngiltere ve Rusya birlikte hareket etmiştir.

yargılarından hangisine ulaşılabilir?

A) Yalnız I

B) Yalnız III

C) I ve II

D) II ve III

E) I, II ve III

20. Berlin Kongresi'nde sadece Ayastefanos Antlaşması'na yeni bir şekil verilmekle kalınmamış, bozulan Avrupa güçler dengesinin yerine yeni güçler dengesi kurulmuştur. Bu yeni denge, Avrupalı büyük devletlerin Osmanlı topraklarını paylaşmasıyla ortaya çıkmıştır. Ayastefanos Antlaşması ile karşısında sadece Rusya'yı bulan Osmanlı Devleti, Berlin Kongresi'nde altı büyük devletin hedefi hâline gelmiştir.

Buna göre;

I. Rusya ve Avrupa Devletleri ittifak halindedir.

II. Avrupa güçler dengesi değişmiştir.

III. Osmanlı topraklarını paylaşma siyaseti izlenmiştir.

yargılarından hangisine ulaşılabilir?

A) Yalnız I

B) Yalnız III

C) I ve II

D) II ve III

E) I, II ve III

4. ÜNİTE
ULUSLARARASI İLİŞKİLERDE
DENGE STRATEJİSİ (1774-1914)-TYT SORULARI

21. Sınırların tam çizilememesine rağmen Makedonya coğrafyasında çeşitli din, dil ve ırklar bir arada yaşamıştır. Bu nedenle Makedonya, XIX. yüzyılın ilk yıllarından itibaren milliyetçilik akımının etkisiyle pek çok sosyo-ekonomik sıkıntıya sahne olmuştur. Makedonya için özellikle 1878-1910 yılları arasında Bulgaristan, Sırbistan, Yunanistan ve Romanya siyasi propaganda yürüterek silahlı çatışmalara girmiştir. Bu nedenle Makedonya, Osmanlı Devleti'nin ve Avrupa'nın en sorunlu bölgesi hâline gelmiştir. Komite ve çetelerin bu bölgedeki eylemleri, Makedonya Sorunu olarak adlandırılmıştır.

Yukarıdaki bilgileri dikkate aldığımızda aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Makedonya Osmanlı topraklarından koparılmıştır.
- B) Makedonya çok uluslu bir bölgedir.
- C) Makedonya üzerinde farklı milletlerin çıkarları çatışmaktadır.
- D) Makedonya üzerinde Bulgaristan'ın istekleri vardır.
- E) Makedonya sorununda milliyetçiliğin etkisi vardır.

Siyasi Birliklerini Sağlayan Almanya ve İtalya

22. Otto von Bismarck (Otto fon Bismâk) 1864'te Danimarka'ya, 1866'da Avusturya'ya ve 1870--1871'de Fransa'ya karşı kazandığı savaşlarla Alman siyasi birliğini sağlamayı başarmıştır. Prusya'nın Fransa'yı Sedan'da yenmesi ve Alsace-Lorraine'i (Alsas-Loreyn) ele geçirmesi sonrası kurulan Alman siyasi birliğine diğer Alman devletleri de siyasi ve ekonomik sebeplerle katılmıştır. Prusya Kralı I. Vilhelm ise Alman imparatoru olmuş ve Almanya, Avrupa'daki siyasi dengeleri çok derinden etkilemiştir. Böylece Almanya, Avrupa'nın kuvvetli devletlerinden biri olarak sömürgecilik hareketlerine girişmiş ve Avrupa'da devletlerarasında bloklaşma başlamıştır.

Buna göre;

- I. Almanya siyasi birliğine engel devletler vardır.
- II. Fransa yenilgiye uğratılmıştır.
- III. Avrupa'da sömürge yarışı vardır.

yargılarından hangisine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

4. ÜNİTE
ULUSLARARASI İLİŞKİLERDE
DENGE STRATEJİSİ (1774-1914)-TYT SORULARI
Üçlü İttifak ve Üçlü İtilaf Oluşumları

23. Avrupa'daki devletler, I. Dünya Savaşı'ndan önce çıkarları doğrultusunda birbirleri ile yakınlaşmaya ve bloklar oluşturmaya başlamıştır. Sömürgecilik faaliyetleriyle çok güçlenen İngiltere bir grubun; siyasi birliğini geç tamamlayan ve sömürgecilik yarışına katılan Almanya ise diğer grubun öncülüğünü yapmıştır. Avusturya-Macaristan ve İtalya, çıkarları doğrultusunda Almanya ile 1882'de yakınlaşarak anlaşmış ve bu birlikteliğe Üçlü İttifak (Bağlaşma Devletleri) adı verilmiştir. Bağlaşma Devletleri'ne karşı İngiltere, 1904'te Fransa ile 1907'de de Rusya ile bir sözleşme yapmıştır.

Yukarıdaki bilgileri dikkate aldığımızda aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Sömürge yarışı bloklasmaya yol açmıştır.
- B) Almanya ve İngiltere öncülük yapmışlardır.
- C) İlk kurulan İtilaf Devletleri grubudur.
- D) Rusya İtilaf Devletlerine en son katılmıştır.
- E) Fransa İtilaf Devletleri grubundadır.

3.3. MEHMET ALİ PAŞA'NIN GÜÇ KAZANMASI

24. Mehmet Ali Paşa, Osmanlı toprağı olmasına rağmen Mısır üzerinde söz sahibi olan Kölemen beylerinin etkisini ortadan kaldırarak Mısır'ın tek hâkimi hâline gelmiştir. Mısır'a hâkim olan Mehmet Ali Paşa, bundan sonra Mısır çevresinde nüfuzunu yaymaya çalışmıştır. Mehmet Ali Paşa, Osmanlı Devleti'nin bir türlü sonuçlandıramadığı Hicaz'daki Vehhabi İsyanı'nı 1818'de bastırarak hac yolunu açmış ve İslam dünyasında saygınlık kazanmıştır. Bu nedenle Osmanlı Devleti, Mehmet Ali Paşa'ya Hicaz ve Habeş valiliklerini de vermiştir. Bundan sonra Mehmet Ali Paşa, 1822'de Sudan'da hâkimiyet kurmuştur.

Buna göre;

- I. Mehmet Ali Paşa Afrika'da gücünü artırmıştır.
- II. İslam dünyasında saygınlığı artmıştır.
- III. Osmanlı Devleti Kavalalı Mehmet Ali Paşanın güç kazanmasından memnundur.

yargılarından hangisine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

4. ÜNİTE
ULUSLARARASI İLİŞKİLERDE
DENGE STRATEJİSİ (1774-1914)-TYT SORULARI

Vehhabilik Hareketi

25. Vehhabilik; XVIII. yüzyılın ortalarında, Suudi Arabistan'ın Necd Bölgesi'nde yeni bir dinî akım olarak ortaya çıkmıştır. Özellikle tevhit inancına yönelik farklı görüşleriyle bazı âlimlerin tepkisini çeken Muhammed b. Abdülvehhâb, 1745'te Suud ailesinin siyasi desteğini kazanmıştır. Suud Şeyhi, Suudi hâkimiyetini desteklemesi karşılığında Vehhabi hareketini yayma hususunda her türlü yardımı yapmaya söz vermiştir. Mehmet Ali Paşa kuvvetleri, 1813 yılında elden çıkan Mekke ve Medine'yi tekrar Vehhabilerden almıştır. 1824'te Suud ailesi, Riyad'ı geri alarak merkez yapmış ve Suudi Emirlik'i yeniden kurmuştur.

Yukarıdaki bilgileri dikkate aldığımızda aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Vehhabilik Arabistan'da çıkan bir dini bir akımdır.
- B) Suud ailesi tarafından desteklenmiştir.
- C) Kavalalı Mehmet Ali Paşa Vehhabilerden bazı toprakları geri almıştır.
- D) Vehhabilik Avrupa Devletleri tarafından desteklenmiştir.
- E) Suudi ailesi Riyad'da emirlik kurmuştur.

3.4. OSMANLI-RUSYA REKABETİ (1768-1914)

26. XVIII. yüzyıldan itibaren Rusya, sıcak denizlere inme politikasını uygulamıştır. Bu politika gereği Karadeniz'e inerek Boğazları ele geçirmek isteyen Rusya böylece sıcak denizlere açılmayı amaçlamıştır. Ayrıca Balkanlarda nüfuzunu genişletmek için de milliyetçilik akımından faydalanarak Panslavizm politikasını uygulamıştır. Bu politikalarla Rusya, XVIII. yüzyıldan itibaren gerek Karadeniz'de gerekse Balkanlarda Osmanlı Devleti ile sürekli mücadele hâlinde olmuştur.

Yukarıdaki bilgileri dikkate aldığımızda aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Rusya Fransız İhtilalinden etkilenmiştir.
- B) Rus politikaları Osmanlı Devleti'ni tehdit etmiştir.
- C) Rusya Balkanlarda etkinliğini artırmıştır.
- D) Rusya Karadeniz'de etkinliğini artırmak istemektedir.
- E) Rusya ile ilk çatışma alanı Balkanlardır.

4. ÜNİTE
ULUSLARARASI İLİŞKİLERDE
DENGE STRATEJİSİ (1774-1914)-TYT SORULARI

Boğazlar Sorunu

27. Kavalı Mehmet Ali Paşa Meselesinde Avrupa'dan yeterli desteği alamayan Osmanlı Devleti ile Rusya arasında 1833 yılında Hünkâr İskeleyi Antlaşması imzalanmıştır. Sekiz yıl geçerli olacak bu antlaşma ile taraflar tehlike anında birbirlerine yardım etmeyi kabul etmiştir. Böylece Rusya, Boğazlardan gelecek bir tehlikeye karşı korunmuş ve Boğazların kontrolünde söz sahibi olmuştur. Bu yüzden Avrupa devletleri, Hünkâr İskeleyi Antlaşması'nı büyük bir tepkiyle karşılamıştır.

Buna göre;

- I. Rusya İngiltere ile arasında çatışma yaşanmıştır.
- II. Osmanlı Devleti Avrupa Devletlerinden destek alamamıştır.
- III. Rusya'nın boğazlarda söz sahibi olması Avrupa Devletlerini rahatsız etmiştir.

yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

28. 1840 Londra Antlaşması'yla Mehmet Ali Paşa'ya Mısır valiliği verilmiş ve Mısır Meselesi çözülmüştür. Mısır Meselesi halledildikten sonra Hünkâr İskeleyi Antlaşması'nın süresinin de dolması üzerine Londra'da Boğazlar Konferansı toplanmıştır. Konferansa katılan İngiltere, Fransa, Rusya, Avusturya ve Prusya temsilcileri arasında 1841 Londra Boğazlar Antlaşması imzalanmıştır. Bu antlaşmayla Osmanlı Devleti'nin barış zamanında Boğazları yabancı savaş gemilerine kapalı tutması kabul edilmiştir. Artık Boğazlardan geçiş uygulaması, uluslararası bir statü kazanmıştır.

Buna göre;

- I. Osmanlı Devleti boğazlar bölgesindeki hakimiyetini kaybetmiştir.
- II. Osmanlı Devleti boğazlar üzerinde Avrupa Devletlerinin müdahalesine izin vermiştir.
- III. Boğazlar uluslararası bir statü kazanmıştır.

yargılarından hangisine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

4. ÜNİTE
ULUSLARARASI İLİŞKİLERDE
DENGE STRATEJİSİ (1774-1914)-TYT SORULARI

Reval Görüşmeleri ve Balkanlar

29. İngiltere Kralı VII. Edward (Edvird) ile Rus Çarı II. Nikola (Nikola) 1908’de Reval Limanı’nda bir araya gelmiştir. Bu buluşmada Makedonya ve Boğazlar Sorunu ele alınmıştır. Ancak görüşme sonucunda sadece Makedonya’ya ait ıslahat işi açığa vurulmuştur. Osmanlı Devleti’nin meşrutiyeti ikinci defa ilan etmesindeki en büyük dış etken Reval Görüşmeleri olmuştur. Meşrutiyetin yeniden ilanı, Balkan topraklarının elde tutulması için önemli bir adım olarak görülmüşse de yapılan bu karşı hamle, sonuçları itibariyle başarılı olamamıştır.

Yukarıdaki bilgileri dikkate aldığımızda aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Osmanlı Devleti toprakları büyük devletlerin siyasi çıkarlarının konusu olmuştur.
- B) İngiltere ve Rusya Osmanlı toprakları konusunda uzlaşmışlardır.
- C) Makedonya’da ıslahat fikri vurgulanmıştır.
- D) İkinci Meşrutiyet’in ilanı Balkan topraklarının elde tutulmasında etkili olmamıştır.
- E) Osmanlı Devleti daha önce meşrutiyet yönetimine geçmiştir.

30. I. Balkan Savaşı öncesinde Rumeli’deki kuvvetlerinin bir kısmını terhis eden Osmanlı Devleti, zayıf duruma düşmüştür. I. Balkan Savaşı’na hazırlıksız bir şekilde giren Osmanlı ordusu, Balkan devletleri karşısında bütün cephelerde yenilgiye uğramıştır. Yanya ve İşkodra dışında Batı Trakya’yı boşaltmak zorunda kalan Osmanlı Devleti, Çatalca önlerine kadar çekilmiştir. Yunanlar Selanik’i işgal etmiştir. İstanbul’u ele geçirmek isteyen Bulgarların taarruzları geri püskürtülmüştür. Bu gelişmelerden yararlanan Arnavutluk da bağımsızlığını ilan etmiştir.

Yukarıdaki bilgileri dikkate aldığımızda aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Osmanlı Devleti ordusu zayıf düşmüştür.
- B) Osmanlı Devleti Balkan Savaşı’nda kaybetmiştir.
- C) Osmanlı Devleti’nin Trakya’da toprağı kalmamıştır.
- D) Bulgarlarla savaşmıştır.
- E) Yunanlılar sınırlarını genişletmişlerdir.

4. ÜNİTE
ULUSLARARASI İLİŞKİLERDE
DENGE STRATEJİSİ (1774-1914)-TYT SORULARI

31. Bulgaristan'ın savaştan büyüyerek çıkması diğer Balkan devletlerini endişeye düşürmüştü ve II. Balkan Savaşı'nın çıkmasına neden olmuştur. Bu endişe, Yunanistan ve Sırbistan'ın ittifak yapmasına neden olmuştur. Bunun üzerine Bulgaristan, 29 Haziran 1913'te Yunanistan ve Sırbistan'a savaş açmıştır. Bulgaristan'dan Dobruca'yı isteyen Romanya da savaşa girmiştir. Bulgar kuvvetlerinin zor duruma düşmesinden istifade eden Osmanlı ordusu Keşan, Enez, İpsala, Uzunköprü, Karaağaç ve Dimetoka'yı alarak Edirne'ye girmiştir. Tüm cephelerde mağlup olan Bulgaristan barış istemiş ve 1913'te Osmanlı Devleti ile Bulgaristan arasında İstanbul Antlaşması imzalanmıştır.

Buna göre;

- I. Osmanlı Devleti Birinci Balkan Savaşı'nda kaybettiği toprakları geri almıştır.
- II. Balkan Devletlerinin kendi aralarındaki anlaşmazlık Osmanlı Devleti'ne yaramıştır.
- III. Birinci Balkan savaşından sonra Bulgaristan'ın sınırları genişlemiştir.

yargılarından hangisine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

32. II. Meşrutiyet'in ilanından sonra Bulgaristan, Osmanlı Devleti'nin hâkimiyetinden çıkmıştır. Böylece Balkanlarda Osmanlı Devleti egemenliğinde sadece Arnavutluk ve Makedonya kalmıştır. Osmanlı Devleti'nin Balkanlardaki bu son toprakları da Balkan devletlerinin hedefi hâline gelmiştir. I. Balkan Savaşı'nın çıkmasında Rusya'nın takip ettiği Panslavizm politikası ve Balkanları paylaşma konusunda Rusya ile Avusturya arasında yaşanan rekabet de etkili olmuştur.

Buna göre;

- I. Balkan Savaşı'nın çıkmasında Rusya'nın kışkırtması etkilidir.
- II. Balkanlarda Osmanlı hakimiyeti zayıflamıştır.
- III. Avusturya Osmanlı Devleti'nin yanında yer almıştır.

yargılarından hangisine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

4. ÜNİTE
ULUSLARARASI İLİŞKİLERDE
DENGE STRATEJİSİ (1774-1914)-TYT SORULARI

TEST II

I. Dünya Savaşı Öncesi Osmanlı Devleti'nin İttifak Arayışları

1. Londra Büyükelçisi Ahmet Tevfik Paşa, 1913'te İngiltere'ye ittifak teklifi yapmıştır. İngiliz Büyükelçisi Sir Louis Mallet (Sör Lui Melit), Osmanlı Devleti'nin ittifak teklifinde müttefikleri Rusya ve Fransa'nın tavrının önemli olduğunu belirtmiştir. Bu nedenle en iyi yolun Osmanlı Devleti'nin tarafsız bir tutum izlemesi gerektiğini ifade etmiştir. Bu ittifak teşebbüslerinden sonra Osmanlı Devleti, I. Dünya Savaşı'nın başlamasına kadar İtilaf Devletleri'ne başka bir teklif yapmamıştır.

Buna göre;

I. Osmanlı Devleti Birinci Dünya Savaşı öncesi ittifak arayışına girmiştir.

II. Fransa ittifak önerisini kabul etmemiştir.

III. İngilizler Osmanlı Devleti'nin tarafsızlığından yanadır.

yargılarından hangisine ulaşılabilir?

A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) I ve III

D) II ve III

E) I, II ve III

2. Osmanlı Devleti; Rusya ve İngiltere'ye karşı Fransa'nın desteğini almaya çalışmıştır. Bu amaçla Cemal Paşa, Fransa-Türkiye Dostluk Cemiyetinin kuruluşuna önderlik etmiş ve 1914'te Fransa'ya gitmiştir. Cemal Paşa Fransa'dan, Osmanlı Devleti'nin İtilaf blokuna alınarak Rusya'dan gelebilecek darbelere karşı korunmasını istemiştir. Ancak Fransa, ittifak konusunda tek başına bir şey yapamayacağını ve bu konuyu müttefikleriyle de müzakere etmeleri gerektiğini belirterek Cemal Paşa'ya olumsuz yanıt vermiştir. Bu durumda İngiltere, Fransa ve Rusya; Osmanlı Devleti'nin ittifak taleplerinin kabul edilmesine imkân tanımamıştır.

Yukarıdaki bilgileri dikkate aldığımızda aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) İngiltere Osmanlı Devleti'nin tarafsızlığından yanadır.

B) İtilaf Devletleri Osmanlı Devleti'nin yanlarında savaşa girmesine sıcak bakmamıştır.

C) Fransa Osmanlı Devleti'nin önerisine sıcak yaklaşmamıştır.

D) Rusya Osmanlı Devleti ile görüşmüştür.

E) Osmanlı Devleti Rusya'dan emin değildir.

4. ÜNİTE
ULUSLARARASI İLİŞKİLERDE
DENGE STRATEJİSİ (1774-1914)-TYT SORULARI

3. “Yunan (Grek) Projesi” olarak bilinen Rusya ile Avusturya’nın bu ittifakı, Avrupa’daki siyasi dengeyi temelden sarsacak niteliktedir. Bu planın genel amacı Osmanlıların Avrupa’dan atılması ve topraklarının kendi aralarında paylaşılmasıdır. II. Katerina bu planla İstanbul, Trakya, Makedonya, Bulgaristan ve Kuzey Yunanistan’la birleşerek yeni bir Bizans İmparatorluğu kurmayı istemiştir. Balkanlarda birçok bölgenin ise Avusturya’ya verilmesi öngörülmüştür. Osmanlı topraklarını paylaşmayı öngören bu proje, Avusturya İmparatoru II. Joseph’in ölmesiyle uygulanamamıştır.

Yukarıdaki bilgileri dikkate aldığımızda aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Avusturya ve Rusya ittifak halindedir.
- B) Proje uygulanamamıştır.
- C) Osmanlı toprakları Avrupa devletlerinin hedefindedir.
- D) Osmanlı Devleti karşı ittifak oluşturmuştur.
- E) İstanbul hedef bölgeler arasındadır.

Şark Meselesi (Doğu Sorunu)

4. Şark Meselesinin ilk aşaması 1071 Malazgirt Savaşı ile başlamıştır. Bu aşamada Türkleri Anadolu’ya sokmamak için uğraş veren Avrupalı devletler, başarısız olunca savunmaya geçmiştir. Bu dönem içerisinde Türklerin Anadolu’da durdurulması için Haçlı Seferleri düzenlenmiş ancak başarı sağlanamamıştır. Bu aşama Batı’daki Türk ilerleyişinin durdurulduğu 1683 II. Viyana Kuşatması ile sona ermiştir.

Buna göre;

- I. Şark Meselesinde ilk aşama Türklerin Anadolu’ya girmesidir.
- II. Şark Meselesinde Haçlı Seferlerinin de etkisi vardır.
- III. Şark Meselesi sadece Avrupa’nın sorunudur.

yargılarından hangisine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

4. ÜNİTE
ULUSLARARASI İLİŞKİLERDE
DENGE STRATEJİSİ (1774-1914)-TYT SORULARI

5. Şark Meselesi'nin ikinci aşamasında saldırıya geçen Avrupa devletleri Balkanlardaki gayrimüslim unsurların bağımsızlıklarını kazanması için uğraşmış ve bunda da başarılı olarak Osmanlı Devleti'nin parçalanmasını hızlandırmıştır. Nihayet Anadolu'daki Türk varlığına son vermeyi hedefleyen Avrupalı devletler, bu amaçlarını Sevr Antlaşması ile gerçekleştirmek istemişlerse de Türk milleti buna izin vermemiştir.

Buna göre Avrupa Devletleri;

- I. Avrupa Devletleri Fransız İhtilalinin yıkıcı etkilerinden yararlanmışlardır.
- II. Avrupa'daki Türk varlığına tamamen son vermişleridir.
- III. Osmanlı topraklarını parçalamak istemişlerdir.

yargılarından hangisine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

Millî Mücadele ve Şark Meselesi

6. Filistin'de, yoğun göçlerle sayıları giderek artan Yahudiler için bir vatan kurulmasının temelleri atılmış ve Arap coğrafyası Avrupalı devletlerce paylaşılmıştır. Bunun yanında Avrupalı devletlerin Doğu Anadolu'da bir Ermeni devleti kurma ve geri kalan Anadolu topraklarını da parçalama isteği Millî Mücadele'nin zaferiyle neticesiz kalmıştır.

Buna göre;

- I. Yahudiler kendi devletlerini kurmak istemektedir.
- II. Avrupa Devletleri Anadolu'daki emellerine ulaşmamıştır.
- III. Arap coğrafyasında birlik oluşturulmuştur.

yargılarından hangisine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

4. ÜNİTE
ULUSLARARASI İLİŞKİLERDE
DENGE STRATEJİSİ (1774-1914)-TYT SORULARI
XIX. Yüzyılda Osmanlı Devleti ve Büyük Güçler

7. Osmanlı'da devleti kuran ve genişleten Türklerin yanında onların idaresini kabul etmiş olan Grekler, Latinler, Slavlar, Çerkezler, Gürcüler, Ermeniler, Araplar ve Yahudiler vardır. Devlet içinde Müslümanlık, Hristiyanlık ve Musevilik gibi çeşitli dinler bir arada bulunmuştur. Osmanlıların ılımlı siyaseti sayesinde farklı ırk, dil, din ve gelenekler bir arada yaşatılmıştır. Fakat böylesine geniş bir coğrafyada, bütün farklı unsurlarıyla barış içerisinde yaşayan Osmanlılar, XIX. yüzyılın başlarında gerek iç gerekse dış meseleler nedeniyle büyük devletlerle sık sık karşı karşıya gelmiştir.

Buna göre;

- I. Osmanlı Devleti çok uluslu bir devlettir.
- II. Osmanlı Devleti büyük devletlerle sorunlar yaşamaktadır.
- III. Osmanlı Devleti farklı kültürlerle hoşgörü ile bakmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

8. Fransız İhtilali sonucunda çıkan karışıklıklar neticesinde Avrupa'da, Fransa'ya karşı bir cephe oluşmuştur. Bu cepheleşme, Osmanlı Devleti'nin bir süre Rus tehdidinden uzak kalmasını sağlamıştır. Kadim dost olarak bilinen Fransa'nın, 1798'de Mısır'ı işgal etmesiyle Osmanlı için tehdit ve saldırının yönü kuzeyden kaymıştır. Fransızların Mısır'ı işgali karşısında diğer Avrupalı devletler, kendi menfaatleri için Osmanlı Devleti'ni savunmuştur.

Buna göre;

- I. Avrupa Devletleri arasında çıkar çatışmaları yaşanmaktadır.
- II. Osmanlı Devleti Avrupa'nın çıkar çatışmalarından yararlanmaktadır.
- III. Mısır'ın işgali üzerine Rusya'dan destek almıştır.

yargılarından hangisine ulaşamaz?

- A) Yalnız II
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) I, II ve III

4. ÜNİTE
ULUSLARARASI İLİŞKİLERDE
DENGE STRATEJİSİ (1774-1914)-TYT SORULARI

9. Paris Antlaşması'yla Osmanlı Devleti ilk kez Avrupa devletler hukukuna dâhil edilmiş ve topraklarının bütünlüğü büyük devletlerin garantisi altına alınmıştır. Böylece Osmanlı Devleti'nin bir Avrupa devleti olduğu belirtilmiştir. Avrupalı devletler kendi çıkarları doğrultusunda Osmanlı Devleti'nin toprak bütünlüğünü gerekli gördükleri için böyle bir politika takip etmeye başlamıştır.

Buna göre;

- I. Osmanlı Devleti topraklarını koruyamayacak kadar zayıftır.
- II. Avrupa Devletleri Osmanlı toprak bütünlüğünden yanadır.
- III. Osmanlı Devleti Rusya'nın desteğini almıştır.

yargılarından hangisine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

10. 93 Harbi'nde Balkanlardaki muharebeler Rusların, Tuna Nehri'ni geçerek Osmanlı topraklarına girmesiyle başlamıştır. Rus birlikleri Osmanlı ordusunu Plevne'de abluka altına almıştır. 145 gün Plevne'yi savunan Gazi Osman Paşa komutasındaki Osmanlı ordusu, Rus ve Romen orduları karşısında 10 Aralık 1877'de başarısız olmuştur. Plevne'nin düşmesinden sonra Sırp'lar da Osmanlılara karşı saldırıya geçmiştir. Hızla ilerleyen Rus orduları Edirne ve Silivri'yi de alarak Ayastefanos'a (Yeşilköy) kadar ilerlemiştir. Bunun sonucunda Osmanlılar barış istemek zorunda kalmıştır.

Buna göre;

- I. Osmanlı Devleti Balkan Cephesinde başarısız olmuştur.
- II. Osmanlı ordusu sadece Ruslarla mücadele etmiştir.
- III. Rus ilerleyişi Osmanlı Devleti'ni barışa zorlamıştır.

yargılarından hangisine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

4. ÜNİTE
ULUSLARARASI İLİŞKİLERDE
DENGE STRATEJİSİ (1774-1914)-TYT SORULARI

11. Berlin Kongresi'nde sadece Ayastefanos Antlaşması'na yeni bir şekil verilmekle kalınmamış, bozulan Avrupa güçler dengesinin yerine yeni güçler dengesi kurulmuştur. Bu yeni denge, Avrupalı büyük devletlerin Osmanlı topraklarını paylaşmasıyla ortaya çıkmıştır. Ayastefanos Antlaşması ile karşısında sadece Rusya'yı bulan Osmanlı Devleti, Berlin Kongresi'nde altı büyük devletin hedefi hâline gelmiştir.

Buna göre;

I. Rusya ve Avrupa Devletleri ittifak halindedir.

II. Avrupa güçler dengesi değişmiştir.

III. Osmanlı topraklarını paylaşma siyaseti izlenmiştir.

yargılarından hangisine ulaşılabilir?

A) Yalnız I

B) Yalnız III

C) I ve II

D) II ve III

E) I, II ve III

12. Sınırların tam çizilememesine rağmen Makedonya coğrafyasında çeşitli din, dil ve ırklar bir arada yaşamıştır. Bu nedenle Makedonya, XIX. yüzyılın ilk yıllarından itibaren milliyetçilik akımının etkisiyle pek çok sosyo-ekonomik sıkıntıya sahne olmuştur. Makedonya için özellikle 1878-1910 yılları arasında Bulgaristan, Sırbistan, Yunanistan ve Romanya siyasi propaganda yürüterek silahlı çatışmalara girmiştir. Bu nedenle Makedonya, Osmanlı Devleti'nin ve Avrupa'nın en sorunlu bölgesi hâline gelmiştir. Komite ve çetelerin bu bölgedeki eylemleri, Makedonya Sorunu olarak adlandırılmıştır.

Yukarıdaki bilgileri dikkate aldığımızda aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

A) Makedonya Osmanlı topraklarından koparılmıştır.

B) Makedonya çok uluslu bir bölgedir.

C) Makedonya üzerinde farklı milletlerin çıkarları çatışmaktadır.

D) Makedonya üzerinde Bulgaristan'ın istekleri vardır.

E) Makedonya sorununda milliyetçiliğin etkisi vardır.

4. ÜNİTE
ULUSLARARASI İLİŞKİLERDE
DENGE STRATEJİSİ (1774-1914)-TYT SORULARI

13. 1840 Londra Antlaşması'yla Mehmet Ali Paşa'ya Mısır valiliği verilmiş ve Mısır Meselesi çözülmüştür. Mısır Meselesi halledildikten sonra Hünkâr İskelesi Antlaşması'nın süresinin de dolması üzerine Londra'da Boğazlar Konferansı toplanmıştır. Konferansa katılan İngiltere, Fransa, Rusya, Avusturya ve Prusya temsilcileri arasında 1841 Londra Boğazlar Antlaşması imzalanmıştır. Bu antlaşmayla Osmanlı Devleti'nin barış zamanında Boğazları yabancı savaş gemilerine kapalı tutması kabul edilmiştir. Artık Boğazlardan geçiş uygulaması, uluslararası bir statü kazanmıştır.

Buna göre;

- I. Osmanlı Devleti boğazlar bölgesindeki hakimiyetini kaybetmiştir.
- II. Osmanlı Devleti boğazlar üzerinde Avrupa Devletlerinin müdahalesine izin vermiştir.
- III. Boğazlar uluslararası bir statü kazanmıştır.

yargılarından hangisine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

14. I. Balkan Savaşı öncesinde Rumeli'deki kuvvetlerinin bir kısmını terhis eden Osmanlı Devleti, zayıf duruma düşmüştür. I. Balkan Savaşı'na hazırlıksız bir şekilde giren Osmanlı ordusu, Balkan devletleri karşısında bütün cephelerde yenilgiye uğramıştır. Yanya ve İşkodra dışında Batı Trakya'yı boşaltmak zorunda kalan Osmanlı Devleti, Çatalca önlerine kadar çekilmiştir. Yunanlar Selanik'i işgal etmiştir. İstanbul'u ele geçirmek isteyen Bulgarların taarruzları geri püskürtülmüştür. Bu gelişmelerden yararlanan Arnavutluk da bağımsızlığını ilan etmiştir.

Yukarıdaki bilgileri dikkate aldığımızda aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Osmanlı Devleti ordusu zayıf düşmüştür.
- B) Osmanlı Devleti Balkan Savaşı'nda kaybetmiştir.
- C) Osmanlı Devleti'nin Trakya'da toprağı kalmamıştır.
- D) Bulgarlarla savaşmıştır.
- E) Yunanlılar sınırlarını genişletmişlerdir.

4. ÜNİTE
ULUSLARARASI İLİŞKİLERDE
DENGE STRATEJİSİ (1774-1914)-TYT SORULARI

15. Bulgaristan'ın savaştan büyüyerek çıkması diğer Balkan devletlerini endişeye düşürmüştü ve II. Balkan Savaşı'nın çıkmasına neden olmuştur. Bu endişe, Yunanistan ve Sırbistan'ın ittifak yapmasına neden olmuştur. Bunun üzerine Bulgaristan, 29 Haziran 1913'te Yunanistan ve Sırbistan'a savaş açmıştır. Bulgaristan'dan Dobruca'yı isteyen Romanya da savaşa girmiştir. Bulgar kuvvetlerinin zor duruma düşmesinden istifade eden Osmanlı ordusu Keşan, Enez, İpsala, Uzunköprü, Karaağaç ve Dimetoka'yı alarak Edirne'ye girmiştir. Tüm cephelerde mağlup olan Bulgaristan barış istemiş ve 1913'te Osmanlı Devleti ile Bulgaristan arasında İstanbul Antlaşması imzalanmıştır.

Buna göre;

- I. Osmanlı Devleti Birinci Balkan Savaşı'nda kaybettiği toprakları geri almıştır.
- II. Balkan Devletlerinin kendi aralarındaki anlaşmazlık Osmanlı Devleti'ne yaramıştır.
- III. Birinci Balkan savaşından sonra Bulgaristan'ın sınırları genişlemiştir.

yargılarından hangisine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

16. Osmanlı Devleti; Rusya ve İngiltere'ye karşı Fransa'nın desteğini almaya çalışmıştır. Bu amaçla Cemal Paşa, Fransa-Türkiye Dostluk Cemiyetinin kuruluşuna önderlik etmiş ve 1914'te Fransa'ya gitmiştir. Cemal Paşa Fransa'dan, Osmanlı Devleti'nin İtilaf blokuna alınarak Rusya'dan gelebilecek darbelere karşı korunmasını istemiştir. Ancak Fransa, ittifak konusunda tek başına bir şey yapamayacağını ve bu konuyu müttefikleriyle de müzakere etmeleri gerektiğini belirterek Cemal Paşa'ya olumsuz yanıt vermiştir. Bu durumda İngiltere, Fransa ve Rusya; Osmanlı Devleti'nin ittifak taleplerinin kabul edilmesine imkân tanımamıştır.

Yukarıdaki bilgileri dikkate aldığımızda aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) İngiltere Osmanlı Devleti'nin tarafsızlığından yanadır.
- B) İtilaf Devletleri Osmanlı Devleti'nin yanlarında savaşa girmesine sıcak bakmamıştır.
- C) Fransa Osmanlı Devleti'nin önerisine sıcak yaklaşmamıştır.
- D) Rusya Osmanlı Devleti ile görüşmüştür.
- E) Osmanlı Devleti Rusya'dan emin değildir.

4. ÜNİTE
ULUSLARARASI İLİŞKİLERDE
DENGE STRATEJİSİ (1774-1914)-TYT SORULARI

17. Rusya'nın güneye inme politikasının bir sonucu olarak Osmanlı Devleti ile Rusya arasında Kırım Savaşı yaşanmıştır. Ancak Rusya'nın Boğazlara açılma isteği ve Osmanlı Devleti'nin topraklarına göz dikmesi, İngiltere ve Fransa'nın çıkarlarına dokunmuştur. Bu nedenle Avrupalı güçler, Osmanlı Devleti'nin yanında yer alarak Rusya'ya karşı bir Avrupa bloğu oluşturmuştur. Rusya'nın Kutsal Yerler Sorunu'nu bahane ederek başlattığı savaşta, Rusya yenilmiş ve 1856 Paris Antlaşması imzalanmıştır.

Buna göre;

I. Rusya'nın sıcak denizlere inme isteği Avrupa devletlerinin rahatsız etmektedir.

II. Osmanlı Devleti Rus tehlikesi karşısında İngiltere'den destek istemiştir.

III. Türkiye Avrupa bloğunda yer almıştır.

yargılarından hangisine ulaşılabilir?

A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) I ve III

D) II ve III

E) I, II ve III

18. I. Balkan Savaşı'na hazırlıksız bir şekilde giren Osmanlı ordusu, Balkan devletleri karşısında bütün cephelerde yenilgiye uğramıştır. Yunanlar Selanik'i işgal etmiştir. İstanbul'u ele geçirmek isteyen Bulgarların taarruzları geri püskürtülmüştür. Bu gelişmelerden yararlanan Arnavutluk da bağımsızlığını ilan etmiştir. Avrupalı devletlerin araya girmesiyle Londra Barış Konferansı toplanmıştır. Konferans sürecinde Osmanlı Devleti Edirne, Yanya ve İşkodra'yı kaybetmiştir. I. Balkan Savaşı, 30 Mayıs 1913'te imzalanan Londra Antlaşması'yla sona ermiştir.

Yukarıdaki bilgilerden aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

A) Balkan Devletleri ittifak yapmışlardır.

B) Osmanlı ordusu yenilgiye uğramıştır.

C) Savaş durumundan yararlanan devlet olmuştur.

D) Avrupa Devletleri savaşa müdahil olmuştur.

E) Savaş barışla sonuçlanmıştır.

4. ÜNİTE
ULUSLARARASI İLİŞKİLERDE
DENGE STRATEJİSİ (1774-1914)-TYT SORULARI

19. İkinci Balkan Savaşı'nda Bulgar kuvvetlerinin diğer Balkan devletleri ile savaşmasından istifade eden Osmanlı ordusu Keşan, Enez, İpsala, Uzunköprü, Karaağaç ve Dimetoka'yı alarak Edirne'ye girmiştir. Tüm cephelerde mağlup olan Bulgaristan barış istemiş ve 1913'te Osmanlı Devleti ile Bulgaristan arasında İstanbul Antlaşması imzalanmıştır. Bu antlaşmayla Edirne, Osmanlı Devleti'ne geri verilmiş ve Türk-Bulgar sınırı olarak Meriç Nehri kabul edilmiştir. Osmanlı Devleti ile Yunanistan arasında 1913'te Atina Antlaşması imzalanmış ve buna göre Osmanlı Devleti Girit'in Yunanistan'a ait olduğunu resmen kabul etmiştir.

Buna göre;

I. Osmanlı Devleti İkinci Balkan Savaşı'ndan karlı çıkmıştır.

II. Türk Bulgar sınırı belirlenmiştir.

III. Yunanistan'la kara sınırimız belirlenmiştir.

yargılarından hangisine ulaşılabilir?

A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) I ve II

D) II ve III

E) I, II ve III

20. Prusya'ya 1870'te mağlup olan Fransa, I. Dünya Savaşı öncesinde toparlanmış olsa da Almanya'ya karşı kendini emniyette hissetmemiştir. Bu konuda Avrupa'daki dengenin korunması ve Fransa'nın savunma hatlarının güçlendirilmesi gerektiğini isteyen Fransız cumhurbaşkanının, Osmanlı Devleti ile ilgili politikası net olmamıştır. Bu konuda Fransa ile müttefikleri İngiltere ve Rusya arasında belirli noktalarda çıkarlar çatışmıştır. Bu nedenle bazı devlet adamları, Rusya ile ters düşme pahasına Osmanlı Devleti'nin varlığının sürdürülmesi gerektiğini savunmuştur. Ancak Fransa; İngiltere ve Rusya'ya isteklerini yaptırma konusunda yeteri kadar güçlü olamamıştır.

Yukarıdaki bilgileri dikkate aldığımızda aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) İngiltere Avrupa siyasetinde etkin değildir.

B) Avrupa'da Osmanlı Devleti'nin varlığını savunan kalmamıştır.

C) Avrupa siyasetini devletler arası güç dengesi belirlemiştir.

D) Fransa Avrupa siyasetini belirleyen ülkedir.

E) İngiltere Rusya karşısı bir politika belirlemiştir.

4. ÜNİTE
ULUSLARARASI İLİŞKİLERDE
DENGE STRATEJİSİ (1774-1914)-TYT SORULARI

21. Osmanlı Devleti, I. Dünya Savaşı öncesinde ilk olarak ilişkilerinde inişli çıkışlı bir seyir takip ettiği İngiltere'ye ittifak teklifinde bulunmuştur. Ancak İngiltere, Yakın Doğu'daki çıkarları için Rusya ile ortak hareket etmeye başlamıştır. Gerek Reval Görüşmelerinde alınan kararlar gerekse Rusya'nın uygulamak istediği politikaların Osmanlı topraklarından geçmesi, İngiltere'nin Osmanlı Devleti ile ittifakını zora sokmuştur.

Buna göre;

I. İngiltere'nin politikasını Rus-Türk çıkarları belirlemiştir.

II. Reval İngiltere ve Rusya arasında olmuştur.

III. Osmanlı Devleti İngiltere ile ittifak istemektedir.

yargılarından hangisine ulaşılabilir?

A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) I ve II

D) II ve III

E) I, II ve III

22. 1914'te Dâhiliye Nazırı Talat Bey, Rus Dışişleri Bakanı Sazanov'a (Sazanof) Rusya'nın ittifakla ilgili ne düşündüğünü sormuştur. Bu teklife prensip olarak sıcak baktığını ancak böylesine önemli bir meselenin ciddi ele alınması gerektiğini belirtmiş ve zaman istemiştir. Ancak iki hafta sonra İstanbul'dan gönderdiği mektupta teklife olumsuz yanıt verilmiştir. Osmanlı Devleti, Almanlarla gizli ittifak antlaşmasını imzaladıktan sonra genel seferberlik ilan edince bundan en çok Ruslar rahatsız olmuştur.

Buna göre;

I. Ruslar Osmanlı Devleti ile ittifaka yanaşmamıştır.

II. Almanlarla ittifak yapılmıştır.

III. Rusya İngilizlerle ittifak yapmıştır.

yargılarından hangisine ulaşamaz?

A) Yalnız I

B) Yalnız III

C) I ve II

D) II ve III

E) I, II ve III

4. ÜNİTE
ULUSLARARASI İLİŞKİLERDE
DENGE STRATEJİSİ (1774-1914)-TYT SORULARI

23. XIX. yüzyıla gelindiğinde Avrupa'daki devletler arası güç dengesinin şartları büyük ölçüde değişmeye başlamıştı. Bu değişim karşısında Osmanlı Devleti dışardan kendisine yönelen tehlikelere karşı, yanına en az bir büyük devleti almak suretiyle siyasi denge meydana getirerek varlığını korumaya çalıştı. Osmanlı Devleti, XIX. yüzyılda denge stratejisine yönelerek sorunların çözümünde diplomasi yöntemini tercih etti. XIX. yüzyılda Avrupa'nın siyasetine İngiltere, Fransa, Avusturya ve Rusya yön vermekteydi. Almanya ve İtalya ise XIX. yüzyıl sonlarında siyasi birliklerini tamamlayıp tarih sahnesine çıktı.

Buna göre;

I. Avrupa'da güç dengeleri değişmiştir

II. Osmanlı Devleti denge siyaseti izlemektedir

III. Diplomasi önem kazanmıştır

IV. XIX. yüzyılın ikinci yarısında siyaset sahnesinde yeni aktörler etkin olmaya başlamıştır

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) I ve II

D) II, III ve IV

E) I, II, III ve IV

24. XIX. yüzyılda Osmanlı Devleti'nin güç kaybını fırsat bilen Avrupalı büyük güçler Osmanlı Devleti üzerinde nüfuz kurmaya çalışmıştı. Sanayi İnkılabı ile birlikte gelişen yeni sömürgecilik anlayışı beraberinde ham madde ve pazar arayışını getirdi. Bu amaçla hareket eden Avrupalı devletler Asya, Avrupa ve Afrika kıtasında milyonlarca kilometrekare toprağa sahip Osmanlı Devleti'ni parçalama planlarını devreye koydular. Avrupalıların bu planının gerçekleşmesinin yolu Osmanlı Devleti'ni parçalamaktan geçiyordu. Büyük güçlerin, Osmanlı Devleti'ni parçalama girişimlerinin altında yatan asıl neden, devletin zengin doğal kaynaklarına sahip olmaktı.

Yukarıdaki bilgilerden aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

A) Avrupalı Devletler Osmanlı Devleti üzerinde nüfuz kurmaya başlamıştır.

B) Avrupalı devletler hammadde ve pazar arayışı içindedir.

C) Avrupalı devletler Osmanlı Devleti'ni parçalamak istemektedirler.

D) Osmanlı ülkesinde sanayileşme faaliyetleri başlamıştır.

E) Avrupalı devletler Osmanlı Devleti'nin doğal kaynaklarını ele geçirmek istemektedirler.

4. ÜNİTE
ULUSLARARASI İLİŞKİLERDE
DENGE STRATEJİSİ (1774-1914)-TYT SORULARI

25. 1821'de Mora'da başlayan isyan kısa sürede büyüdü. Osmanlı hükümeti isyanı bastıramadı. II. Mahmut, Mısır valisi Mehmet Ali Paşa'dan yardım istemek zorunda kaldı. M. Ali Paşa Mora'ya asker göndermek için, Girit ve Mora vali liklerinin kendisine verilmesini istedi. İsteği kabul edildi. İbrahim Paşa'nın kuvvetleri kısa sürede bastırdı.

Yukarıdaki bilgiler dikkate alındığında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A-Osmanlı Devleti valisinden yardım isteyecek kadar zayıflamıştır.

B-Mora ve Girit valilikleri yardım karşılığında M. Ali Paşa'ya bırakılmıştır.

C-Osmanlı Devleti isyanı bastırmakta zorlanmıştır.

D-İsyan ancak M. Ali Paşa'nın yardımıyla bastırılabilmiştir.

E-M. Ali Paşa vaad edilen valilikleri alamadığı için isyan etmiştir

26. Rusya, Şark Meselesi'nde Osmanlı Devleti'nin jeopolitik öneme sahip topraklarından en büyük payı almaya çalıştı. 1774 Küçük Kaynarca Antlaşması'yla Rusya'nın planı ete kemiğe büründü. Çarlık Rusyası, İstanbul'da daimî elçilik açma, Hristiyan Ortodoks mezhebini himaye etme, Boğazlarda serbestçe geçme haklarını elde etti. Bu durum Avrupalı büyük devletleri fazlasıyla rahatsız etmişti. Ayrıca Karadeniz kıyılarından güneye doğru sarkan Rusya, bir yandan Kafkaslar üzerinden Doğu Anadolu'yu diğer yandan Balkanlar üzerinden Osmanlı Devleti'nin başkentini ele geçirmeyi hedefledi.

Buna göre;

I. Rusya Osmanlı Devleti'nden pay almayı düşünmektedir.

II. Küçük Kaynarca Antlaşması Rusya'nın lehine bir antlaşmadır.

III. Avrupalı devletler Rusya'nın Osmanlı Devleti üzerindeki çıkarlarını tanımaktadır.

IV. Rusya Balkanlarda etkin olmaya çalışmaktadır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) I, II ve IV

D) II, III ve IV

E) I, II, III ve IV

4. ÜNİTE
ULUSLARARASI İLİŞKİLERDE
DENGE STRATEJİSİ (1774-1914)-TYT SORULARI

27. Rumların asıl isyanı 1821’de Mora Yarımadası’nda başladı. II. Mahmut, Mısır Valisi Kavalalı Mehmet Ali Paşa’dan Mora İsyanı’nı bastırmak için yardım istedi. Mehmet Ali Paşa yardım karşılığında II. Mahmut’tan kendisine Mora’nın yanında Girit valiliğinin de verilmesini talep etti. Bu isteği kabul edilince Mehmet Ali Paşa, oğlu İbrahim Paşa’yı Mora’ya isyanı bastırmak için gönderdi. Mısır’dan gelen yardım sayesinde Osmanlı Mora İsyanı’nı bastırdı.

Yukarıdaki bilgilerden aşağıdakilerden hangisi ulaşamaz?

- A) İkinci Mahmut Yunan isyanını bastıramayınca Mısır Valisi Kavalalı Mehmet Ali Paşa’dan yardım istemiştir.
- B) Rumlar ilk isyanı Mora’da başlattılar.
- C) Mehmet Ali Paşa yardım karşılığında bazı yerleri istemiştir.
- D) Mora isyanı Kavalalı Mehmet Ali Paşa’nın yardımı ile bastırılmıştır.
- E) Mehmet Ali Paşa Girit’i İkinci Mahmut’tan istemiştir.